

Ajalugu 9. klass

2 õppetundi nädalas, kokku 70 õppetundi õppeaastas

Lähiajalugu

1. Maailm kahe maailmasõja vahel 1918–1939, sh maailmamajandus, demokraatia ja diktatuurid 1920.–1930. aastail, Eesti ajalugu, kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel (25 õppetundi)
2. Teine maailmasõda 1939–1945, sh rahvusvaheline olukord, sõjategevuse üldiseloostus, Eesti Teise maailmasõja ajal (10 õppetundi)
3. Maailm pärast Teist maailmasõda 1945–2000, sh külm sõda, läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel, kommunistlikud riigid, Eesti Nõukogude okupatsiooni all, kommunistliku süsteemi lagunemine, Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine, maailm 1990. aastatest alates, kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel (35 õppetundi)

Õppe kirjeldus

Õppesisu	Tunde	Märksõnad, isikud, põhimõisted	Õpitulemused	Õppetegevus, praktilised tööd, hindamine, keskkond	Lõiming läbivate teemadega	Õppeainete lõiming	Õppematerjalid, õppevahendid, IKT vahendid
1. Maailm kahe maailmasõja vahel 1918–1939	25			Tegemist on näidetega, mida õpetaja võib täiendada või asendada valitud materjali alusel			
Rahvusvaheline olukord Esimese maailmasõja järel						Pädevused Õpilane: 1) mõistab sõjajärgse inimese eluviisi ja väärtushinnanguid; 2) mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.	Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus;

						Inimeseõpetus: oma õpieesmärkide seadmine	IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked
<p>1. Sissejuhatus õppeainesse. Hindamise põhimõtted. Õppetöö korraldus.</p> <p>2. Rahvusvaheline olukord pärast Esimest maailmasõda (1918–1939). Võitjad ja kaotajad.</p> <p>3. Pariisi rahukonverents ning uus Euroopa kaart</p>	1.	Esimese maailmasõja daatumid. Compiègne'i vaherahu. Pariisi rahukonverents. Versailles' rahuleping. Rahvaste Liit, Versailles' süsteem. Uus Euroopa kaart: uued riigid, reparatsioonid	<p>Õpilane:</p> <p>1) näitab kaardil Esimese maailmasõja järel toimunud muutusi (Versailles' süsteem);</p> <p>2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>Rahvaste Liit</i>, <i>Versailles' süsteem</i>.</p>	<p>1. Töö ajaloo atlasega. Maailma poliitilisel kaardil aste leidnud muudatused: vanad impeeriumid, uued riigid, territooriumide ümberjagamine. Õpilaste individuaalne juhendamine atlasega töötamisel</p> <p>2. Töö allikaga. Pariisi rahukonverentsil tehtud otsused</p> <p>3. Töö karikatuuridega. Rahvaste Liit</p>	<p>Keskond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine</p> <p>Teabekeskond: oma teabevajaduste määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: riigi tunnused</p> <p>Geograafia: maailma poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda, rahvastikuga seotud protsessid</p> <p>Inglise keel: karikatuuridel oleva teksti tõlkimine</p> <p>Kunstiõpetus: töö karikatuuridega</p> <p>Eesti keel ja kirjandus: õigekiri, töö allikatega</p>	<p>1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal.</p> <p>2. Õpilastega koos võib meenutada, kuidas Euroopa poliitiline kaart on arenenud, kasutades https://www.youtube.com/watch?v=WYT-KuADv3I.</p>
Sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas 1930. aastail	2.	Versailles' süsteem, Rahvaste Liit, koloonia, agressor, Mandžuuria kriis, Hispaania kodusõda, Franco, Etioopia kriis, Benito Mussolini, <i>Wehrmacht</i> , Antikominterni pakt, Berliini-Rooma telg, Reini	<p>Õpilane:</p> <p>1) toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastail;</p> <p>2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>Rahvaste Liit</i>, <i>Versailles' süsteem</i>.</p>	<p>1. Kordavalt töö atlasega. Suurimpeeriumid, mis lagunesid. Uued riigi, mis tekkisid. Kordava teema puhul õpilase individuaalne juhendamine</p> <p>2. Töö karikatuuriga. Sõjakoer. Võrdlusoskuse</p>	<p>Keskond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine</p> <p>Teabekeskond: oma teabevajaduste</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: riigi tunnused</p> <p>Geograafia: maailma poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda</p> <p>Inglise keel: karikatuuridel oleva teksti tõlkimine</p>	<p>1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Sõjakoer jm pildimaterjal: https://www.pinterest.com/pin/394135404860620570/</p>

		demilitariseeritud tsoon		harjutamine. Õpilase individuaalne juhendamine. Õigekirjakontroll. Tabeli koostamine kriiside kohta. Kriisikollete vaatlemine kaardil	määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt	Kunstiõpetus: töö karikatuuridega	
Maailmamajandus						Pädevused Õpilane näeb probleeme, analüüsib põhjusi ja tagajärgi.	Tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus, IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked
Maailmamajandus kahe maailmasõja vahel	3.	Majanduslik liberalism, reparatsioon, Esimese maailmasõja mõju maailma majandusele, börs	Õpilane: 1) toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastail; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia</i> , <i>diktatuur</i> ; 3) teab, kes oli ja mida tegi Franklin Delano Roosevelt.	1. Diskussioon. Riikidele iseloomulike tunnuste esiletoomine. Erilise tähelepanu all on individuaalsust vajavad õpilased. Põhjuse-tagajärje seoste harjutamine majanduskriisi näitel 2. Töö fotodega	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööskuse väärtustamine	Ühiskonnaõpetus: majanduspoliitika, börs. Geograafia: majanduskriisi laienemine erinevatesse riikidesse Kunstiõpetus: töö fotodega Eesti keel ja kirjandus: töö allikatega, õigekiri Inimeseõpetus: inimese käitumine kriisiolukorras	Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal.

<p>Maailmamajandus. 1929. aasta majanduskriis</p>	<p>4.</p>	<p>Majanduskriisi põhjused, kulg, tulemused, <i>new deal</i>, Franklin Delano Roosevelt. Majanduskriisi mõju erinevatele riikidele</p>	<p>Õpilane: 1) toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastail; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia</i>, <i>diktatuur</i>; 3) teab, kes oli ja mida tegi Franklin Delano Roosevelt.</p>	<p>1. Lünkteksti täitmine majanduskriis kohta. Õpilane mõistab ka Eesti seotust majanduskriisiga ning mõistab, miks riik peaks majandusellu sekkuma, ja teab, mil viisil riik seda teeb. Tabeli koostamine, mis aitab kriisi olemust, kulgu ja tagajärgi paremini mõista. 2. Empaatiapälesanne. Õpetaja näitab õpilastele suure depressiooni aegseid fotosid Ameerika Ühendriikidest, Saksamaalt ja Suurbritanniast (söekaevurid); õpilane valib neist omal valikul ühe foto ja ühe isiku sellelt fotolt, kelle loo ta lühidalt kirja paneb ning klassile ette kannab.</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: majanduspoliitika 20. Sajandil Geograafia: majanduskriisi laienemine erinevatesse riikidesse, demokraatia ja diktatuuri kujunemine Kunstiõpetus: töö fotodega Eesti keel ja kirjandus: töö allikatega, õigekiri Inimeseõpetus: 1) inimese põhivajadused ja majanduskriis; 2) õpilane analüüsib oma eesmärgid ja nende saavutamist ajalooõpingute tulemuse kaudu.</p>	<p>1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal. 2. Kordamisküsimused</p>
<p>Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: maailm kahe maailmasõja vahel</p>	<p>5.</p>		<p>Õpilane: 1) toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi</p>				

			<p>1930. aastail;</p> <p>2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia</i>, <i>diktatuur</i>;</p> <p>3) teab, kes oli ja mida tegi Franklin Delano Roosevelt.</p>				
Demokraatia ja diktatuurid 1920.–1930. aastail						<p>Pädevused</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) mõistab ühiskonnas kehtivaid norme ja väärtusi;</p> <p>2) analüüsib põhjusi ja tagajärgi;</p> <p>3) mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.</p>	<p>Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked; Euroopa kontuurkaart</p>
Demokraatia Euroopas	6.	<p>Demokraatia, demokraatia laienemine pärast Esimest maailmasõda, erakonnad, poliitilised ideoloogiad, monarhia, vabariik, hinnangud demokraatiale. Briti impeerium,</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab demokraatlikku ühiskonda;</p> <p>2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia</i>, <i>Rahvaste Liit</i>, <i>Versailles' süsteem</i>, <i>parlamentarism</i>.</p>	<p>1. Arutlev vestlus poliitilistest vaadetest. Tänapäeva parteid Eestis ning nende poliitilised vaated (lühidalt). Vajaduse korral demokraatia tunnuste loendi koostamine</p> <p>2. Töö atlasega. Individuaalne</p>	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	<p>Ühiskonnaõpetus: vabariik, monarhia, demokraatia, diktatuur, tsensuur, erakonnad, poliitilised ideoloogiad, koalitsioonivalitsus, eksport, import</p> <p>Geograafia: Euroopa kaart</p>	<p>Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal</p>

		dominioon, Prantsusmaa vabariik		juhendamine. Võrdleva skeemi koostamine. Õpetaja abi tabeli koostamisel		Eesti keel ja kirjandus: õigekiri, Tammsaare hinnang demokraatiale	
USA 1920.–1930. aastail. Demokraatia USA näitel	7.	Majanduslik liberalism, Wilson, Rahvaste Liit, konveier, Ford T, maffia, Al Capone, Franklin Delano Roosevelt, <i>new deal</i>	Õpilane iseloomustab demokraatlikku ühiskonda, oskab tuua näiteid õpitud materjali alusel.	1. Ideeskeem USA ajaloost 2. TTS-meetodi rakendamine	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine	Eesti keel ja kirjandus: vaba meedia, õigekiri, töö allikaga (sh karikatuuriga) Geograafia: kordavalt Esimese maailmasõja tulemus, USA paiknemine Ühiskonnaõpetus: majanduslik liberalism, demokraatlik ühiskond, presidentialism Muusika: „Al Capone on nüüdsest boss“ Arvutisõpetus: PowerPointi ettekanne Tehnoloogiaõpetus: betooni kasutamine	Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: demokraatia ja diktatuur 1920.–1930. aastail	8.		Õpilane: 1) iseloomustab demokraatlikku ühiskonda; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia</i> , <i>Rahvaste Liit</i> , <i>Versailles' süsteem</i> , <i>parlamentarism</i> .				

Diktatuurid Euroopas	9.	Versailles' süsteem, Esimese maailmasõja mõju, valimiskünnis, majanduskriis, äärmuslikud jõud, muutused ühiskonnas	Õpilane: 1) iseloomustab diktatuuri, nimetab diktatuurile iseloomulikke jooni; 2) võrdleb diktatuuri ja demokraatiat; 3) oskab kirjutada arutlust.	Analüüsime diktatuuri tekkimise põhjuseid. Rühmatöö. Arutluse kava koostamine. Viis teemaelementi. Arutelu. Näidete toomine. Õpilased kasutavad nii õpiku kui ka internetimaterjale ning vormistavad arutluse Wordis.	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine Kultuuriline identiteet: sallivuse ja võrdõiguslikkuse väärtustamine	Eesti keel ja kirjandus: arutluse koostamine, õigekiri Geograafia: demokraatia ja diktatuur Euroopas 1920.–1930. Aastail Ühiskonnaõpetus: demokraatia ja diktatuur, valimiskünnis, rahvastiku liikumine, migratsioon, ühiskonna kihistumine Arvutiõpetus: Vikipeedia, Word Inglise keel: George Orwelli tekstist arusaamine	1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal 2. Huvilistele animatsioon George Orwelli „Loomade farmist“
Demokraatia ja diktatuur. Totalitarism ja autoritaarsus	10.	Autoritaarsed ja totalitaarsed diktatuurid, võimude lahususe puudumine, üheparteisüsteem, <i>duce, führer</i> , propaganda, poliitilised anekdoodid	Õpilane: 1) iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia</i> , <i>diktatuur</i> ,	1. Näidete otsimine veebist. Võrdleva tabeli koostamine. Töö ajalooatlasega. Õpilane: 1) oskab kaardile kanda totalitaarsed ja autoritaarsed riigid; 2) teab, miks ja millal	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine Kultuuriline	Eesti keel ja kirjandus: õigekiri, propaganda, poliitilised anekdoodid Ühiskonnaõpetus: demokraatia ja diktatuur (totalitarism, autoritaarsus), propaganda	1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal 2. Õpetaja käsiraamat „Tagasivaade minevikku – erinevad vaatenurgad“, lk 20

			<p><i>autoritarism, totalitarism, ideoloogia, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism.</i></p>	<p>muutus riikide sisepoliitika ning miks osa riike jäi kahe maailmasõja vahepeal demokraatlikuks ja miks teised muutusid mittedemokraatlikuks.</p> <p>2. Kordavalt ideoloogiad ja majanduskriis.</p> <p>3. Võrdlusokuse arendamine. Totalitaarse riigi tunnused, vt „Tagasivaade minevikku – erinevad vaatenurgad“ lk 20</p>	<p>identiteet: sallivuse ja võrdõiguslikkuse väärtustamine</p> <p>Teabekeskond: oma teabevajaduste määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt</p>	<p>Arvutiõpetus: info otsimine veebist</p> <p>Geograafia: Euroopa kaart enne Teist maailmasõda</p>	<p>3. Totalitarism: https://et.wikipedia.org/wiki/Totalitarism</p> <p>4. Autoritarism: https://et.wikipedia.org/wiki/Autoritarism</p>
Kommunistlik Venemaa	11.	Veebruarirevolutsioon, Oktoobripöör, kommunistid, punaste ja valgete vaheline kodusõda, NSV Liit, interventsioon, sõjakommunism, NEP, plaanimajandus, Komintern, industrialiseerimine, kollektiviseerimine, kolhoos, sovhoos,	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda;</p> <p>2) toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastail;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia,</i></p>	<p>1. Töö allikmaterjalidega: tekstid, illustratsioonid, diagrammid, skeemid</p> <p>2. Juhitud kujutus. Õpetaja näitab seinakaardilt või projektoriga, kus on Beringi ja Bosporuse väin. Seletatakse mõisteid <i>arhipelaag, karavan, ešelon</i> ja</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: teadusliku mõtlemise arengu mõju</p>	<p>Geograafia: atlasest kaardi kasutamise oskus</p> <p>Eesti keel: õigekiri, töö allikaga</p> <p>Ühiskonnaõpetus: demokraatia, diktatuur, segamajandus, plaanimajandus</p> <p>Vene keel: Nõukogude</p>	<p>1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Raamat: Aleksandr Solženitsõni „Gulagi arhipelaag“</p>

		GULAG, Lenin, Stalin, Molotov	<p><i>diktatuur, totalitarism, ideoloogia, kommunism, repressioon, Rahvaste Liit, Versailles' süsteem;</i></p> <p>4) teab, kes olid Vladimir Lenin, Vjatšeslav Molotov ja Jossif Stalin, ning iseloomustab nende tegevust.</p>	<p><i>kupee.</i> Õpetaja palub õpilastel silmad kinni panna ja proovida endale silme ette manada stseene, millest tekstis räägitakse, seejärel loeb ette katkendi „Gulagi arhipelaagist“ (lk 393–394). Arutletakse suuliselt kirjeldatu üle.</p>	<p>ajaloosündmustel e</p>	<p>Liidus kasutatavad terminid</p> <p>Kirjandus: ilukirjanduse lugemine ja analüüs</p>	
Fašistlik Itaalia	12.	Apenniini poolsaar, fašistid, Benito Mussolini, Mussolini õpetus, fašistlik diktatuur, <i>duce</i> , Etioopia kriis	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda;</p> <p>2) toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastail;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, autoritarism, ideoloogia, fašism, repressioon, Rahvaste Liit, Versailles' süsteem;</i></p>	<p>1. Mõistekaardi koostamine. Kordavalt diktatuuririigi tunnused fašistliku Itaalia näitel</p> <p>2. Kaardi kordamine. Töö atlasega. Struktuurskeem loogika arendamiseks. Kordavalt Etioopia kriis</p>	<p>Keskond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine</p> <p>Väärtused ja kõlblus: erinevate maailmavaadete teadmine, demokraatia väärtustamine</p>	<p>Eesti keel: mõistekaart, õigekiri</p> <p>Ühiskonnaõpetus: demokraatia ja diktatuur</p> <p>Geograafia: Etioopia, Itaalia, Euroopa kaart</p>	<p>1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Itaalia propagandaplakatid: http://digitalpostercollection.com/1939-1945-world-war-ii/italy-ww2/</p>

			4) teab, kes oli Benito Mussolini, ja iseloomustab tema tegevust.				
Natsionaalsotsialistlik Saksamaa	13.	Weimari Saksamaa, Wilhelm II, NSDAP, Adolf Hitler, Müncheni õllekeldri putš, „Mein Kampf“, fүүrer, SA, SS, Gestapo, aaria rass	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda;</p> <p>2) toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastail;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, totalitarism, ideoloogia, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism, repressioon, Rahvaste Liit, Versailles' süsteem</i>;</p> <p>4) teab, kes olid Benito Mussolini ja Adolf Hitler, ning iseloomustab nende tegevust.</p>	<p>1. Töö atlasega. Versailles' süsteem: „Saksamaa sandistamine“, kordamine</p> <p>2. Võrdlev tabel Saksamaa, Itaalia ja NSV Liidu kohta: diktatuuride sarnasused ja erinevused</p> <p>3. Töö fotode ja plakatitega. Kõne propagandarelvana – lõigu analüüsimine raamatust „Mein Kampf“ (koolielu.ee). Mis hinnangu annab Adolf Hitler massidele?</p> <p>4. Arutelu. Mis demagoogiavõtteid kasutasid natsid oma eesmärgi saavutamiseks?</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine</p> <p>Teabekeskkond: info iseseisev otsing, analüüs ja vormistamine</p> <p>Väärtused ja kõlblus: erinevate maailmavaadete teadmine, demokraatia väärtustamine</p>	<p>Geograafia: migratsioon, Euroopa kaart</p> <p>Eesti keel ja kirjandus: „Minu võitlus“, meedia</p> <p>Ühiskonnaõpetus: diktatuur, plaanimajandus</p> <p>Saksa keel: massiarmee, eluruum, juht</p> <p>Kunstiõpetus: plakatid, töö fotodega</p>	<p>1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku järgi</p> <p>2. Koolielu: www.koolielu.ee. Propagandafilmit „Der ewige Jude“. Fotod internetist.</p> <p>3. Natsi-Saksamaa plakatid: http://www.bytwerk.com/gpa/posters2.htm</p> <p>4. BBC: http://www.bbc.co.uk/history/worldwars/wwtwo/nazi_propaganda_gallery.shtml</p>
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö:	14.		<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab ning võrdleb</p>		<p>Elukestev õpe: põhilised õpioskused,</p>		

diktatuurid Euroopas 1930ndail			<p>demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda;</p> <p>2) toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastail;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, totalitarism, ideoloogia, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism, repressioon, Rahvaste Liit, Versailles' süsteem</i>;</p> <p>4) teab, kes olid Benito Mussolini ja Adolf Hitler, ning iseloomustab nende tegevust.</p>		<p>empaatiavõime ning suhtlemis- ja enesekontrollioskus</p> <p>Väärtused ja kõlblus: demokraatliku ühiskonna väärtuste hindamine</p>		
Eesti Vabariik						<p>Pädevused Õpilane:</p> <p>1) mõistab erinevatel ajajärgudel elanud inimese eluviisi ning väärtushinnanguid;</p> <p>2) mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.</p>	<p>Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid</p>

Vabadussõda (1918–1920)	15.	Comipegne' vahepeegne, Bresti rahu, Vabadussõja daatumid, osalised, põhjused. Miks Eesti Vabariik võitis Vabadussõja? Johan Laidoner, <i>Landeswehr</i> 'i sõda. Tartu rahuleping, Jaan Poska, soomusrongid	Õpilane: 1) iseloomustab Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail; 2) teab, kes olid Konstantin Päts, Julius Kuperjanov, Johannes Pitka ning Jaan Poska, ja iseloomustab nende tegevust; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia</i> , <i>kommunism</i> , <i>Tartu rahu</i> .	1. Põhjuse-tagajärje seoste harjutamine. Töö atlasega. Kordavalt fotoanalüüs. Huvi äratamine ja pildimälu järgi ajaloo õpetamine. Oma perekonna ajaloo uurimine – osalemine Vabadussõjas 2. Töö allikatega: fotod Vabadussõja ja Tartu rahu kohta, rahulepingu sätted 3. Töö kaardiga: Vabadussõda kaardil 4. Film Julius Kuperjanovist või veebilehelt histrodamus.ee Julius Kuperjanovi lugu	Teabekeskond: info iseseisev otsing ja analüüs ning vormistamine Väärtused ja kõlblus: patriotism, oma riigi kaitsmine	Geograafia: Vabadussõda kaardil, migratsioon, Eesti kaart 1920 Eesti keel ja kirjandus: õigekiri, Tartu rahulepingu tekst Kunstiõpetus: fotod 1920. aasta Eestist Kodu-uurimine: perekonna ja suguvõsa ajalugu	1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku järgi 2. Histrodamus: www.histrodamus.ee 3. Filmiklassika „Noored kotkad“: https://www.youtube.com/watch?v=Eni2RNW9460
Eesti Vabariik 1920.–1930. aastail	16.	Iseseisvusmanifest, Asutav Kogu, Asutava Kogu reformid, koalitsioonivalitsused, riigivanem, I põhiseadus, Jaan Tõnisson, vapsid, autoritaarne	Õpilane: 1) iseloomustab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaikival ajastul; 2) teab, kes olid	1. Töö allikaga. Maareform, diagramm. Eesti Vabariigi neli põhiseadust – võrdleva tabeli koostamine. Töö fotodega. Individuaalne	Kultuuriline identiteet: oma rolli mõistmine kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana Teabekeskond:	Geograafia: Eesti kaart 1920–1940, Petserimaa Kunstiõpetus: fotod 1920. ja 1930. aastaist Kodu-uurimine: perekonna ja suguvõsa	1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku järgi 2. ERRi arhiivist Artur Sirk ja hõimuvellid

		riigipööre, vaivajastu, II ja III põhiseadus, Johan Laidoner, Konstantin Päts, põlevkivitööstus, Balti liit, kaubanduspartnerid	Konstantin Päts ning Jaan Tõnisson, ja iseloomustab nende tegevust; 3) seletab ning kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, autoritarism, ideoloogia, Rahvaste Liit, parlamentarism, Tartu rahu.</i>	juhendamine. Allikatöö abistab õigekirja õppimist. 2. Paaristöö. Isikute ühendamine tegevusega. ERRi arhiivist Artur Sirk ja hõimuvellid („Ajavaod“)	info iseseisev otsing ja analüüs ning vormistamine	ajalugu Ühiskonnaõpetus: demokraatia, diktatuur, põhiseadus, eksport, import, Riigikogu Matemaatika: töö diagrammiga Keemia: põlevkivitööstus	
Eesti Vabariik 1920.–1930. aastail	17.	Iseseisvusmanifest, Asutav Kogu, Asutava Kogu reformid, koalitsioonivalitsused, riigivanem, I põhiseadus, Jaan Tõnisson, vapsid, autoritaarne riigipööre, vaivajastu, II ja III põhiseadus, Johan Laidoner, Konstantin Päts, põlevkivitööstus, Balti liit, kaubanduspartnerid	Õpilane: 1) iseloomustab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaivajastul; 2) teab, kes olid Konstantin Päts ning Jaan Tõnisson, ja iseloomustab nende tegevust; 3) seletab ning kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, autoritarism, ideoloogia, vaivajastu.</i>	1. Rühmatöö: võrdleva tabeli koostamine demokraatliku perioodi ja autoritaarse diktatuuriperioodi kohta. 2. Võimaluse korral näidata filme või filmikatkeid. Filmiarhiiv: Eesti Vabariigi 20. aastapäeva tähistamine (paraad ja Konstantin Pätsi kõne). 3. Arutluse koostamine	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine Kultuuriline identiteet: oma rolli mõistmine kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana Teabekeskond: info iseseisev otsing ning analüüs ja vormistamine	Geograafia: Eesti kaart 1920-40, Petserimaa Eesti keel ja kirjandus: õigekiri, arutluse kava koostamine Kodu-uurimine: perekonna ja suguvõsa ajalugu Ühiskonnaõpetus: demokraatia, diktatuur, põhiseadus Matemaatika: töö diagrammiga Keemia: põlevkivitööstus	1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku järgi 2. Filmiarhiiv: Eesti Vabariigi 20. aastapäeva tähistamine

Eesti välispoliitika 1920.–1930. aastail	18.	Vabadussõda, Tartu rahu, Balti liit, suhted Saksamaaga, Venemaaga / NSV Liiduga, Rahvaste Liit, 1923 Eesti-Läti kaitseliiduleping, mittekallaletungileping, neutraliteet	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaikhival ajastul;</p> <p>2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, autoritarism, ideoloogia, kommunism, repressioon, Rahvaste Liit, vaikhiv ajastu, parlamentarism, Tartu rahu.</i></p>	<p>1. Mõistekaardi koostamine. Balti liit, koostöö teiste riikidega, sõjaline oht – Venemaa ja Saksamaa. Nutiseadmete kasutamine, lühiettekanne rühmatööna</p> <p>2. Töö ajateljega: sündmuste järjestamine ning olulisuse põhjendamine, nt tähtsad sündmused sisepoliitikas, välispoliitikas, kultuuris, majanduspoliitikas; rakendatav mitmes tunnis</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevusega kaasnevad riskid, vastastikuse seotuse mõistmine</p> <p>Kultuuriline identiteet: oma rolli mõistmine kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: riikide välispoliitika, vabariigi valitsuse ja riigipea roll välispoliitikas</p> <p>Geograafia: Euroopa riigid, rõhk Eesti naaberriikidel</p> <p>Eesti keel ja kirjandus: töö allikmaterjalidega, õigekiri</p> <p>Arvutiõpetus: PowerPointi ettekande koostamine</p>	Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal
Kultuurielu Eestis kahe maailmasõja vahelisel ajal	19.	Omariikluse iseloomulik kultuuripoliitika, kultuurautonoomia, Kultuurkapital. Kultuurielu valdkonniti: haridus, teadus, kirjasõna, muusika, kunst, teatri- ja filmikunst,	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis;</p> <p>2) nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi.</p>	<p>1. Oluliste kultuurialaste lisamaterjalide kasutamine. Kultuur Pärnus ja Pärnumaal</p> <p>2. Filmiarhiivist „Tallinn enne ja nüüd“ (1939)</p>	<p>Kultuuriline identiteet: oma rolli mõistmine kultuuri kandjana, edasivijana ning kultuuride vahendajana</p> <p>Teabekeskond: info iseseisev</p>	<p>Eesti Vabariigi kirjandus, muusika, sport, kunst, teadus (keemia, füüsika, bioloogia) 1920.–1930. aastail</p> <p>Ühiskonnaõpetus: elukestev õpe, elukutsed muutuv</p>	<p>1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Filmiarhiiv: „Tallinn enne ja nüüd“ (1939)</p>

		sport			otsing ja analüüs ning vormistamine	ajas	
Eesti Vabariik 1918–1940. Õpitu kordamine	20.	Märksõnad valib õpetaja, tuginedes õpitulemustele.	Õpilane lähtub teema „Eesti Vabariik 1918–1940“ õpitulemustest.	Muuseumitund. Ajalehe koostamine. On aasta 1938, Eesti Vabariigi 20. sünnipäev ning selle tähistamiseks tuleb välja anda 20 aastat kokkuvõttev ajalehe erinumber. Õpilased koostavad ajalehe rühmatööna, rühmades jagatakse omavahel ka kindlad teemad (kultuur, majandus, poliitika jms).	Kultuuriline identiteet: oma rolli mõistmine kultuuri kandjana, edasivijana ning kultuuride vahendajana Elukestev õppimine: õpitu kordamisel kasutab õpilane erinevaid võtteid.	Integratsioonivõimalused leiab õpetaja, lähtudes muuseumitunni ülesehitusest ja täpsest temaatikast.	Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: Eesti Vabariik 1920–1940	21.		Õpilane: 1) iseloomustab kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis ning nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi; 2) iseloomustab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku				

			parlamentarismi aastail ja vaikival ajastul; 3) teab, kes olid ja mida tegid Konstantin Päts ning Jaan Tõnisson; 4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, autoritarism, ideoloogia, kommunism, repressioon, Rahvaste Liit, vaikiv ajastu, parlamentarism, Tartu rahu.</i>				
Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel						Pädevused Õpilane võrdleb erinevate ajastute väärtushinnanguid, aktseptib neid ning mõistab tehnoloogiliste komponentide osa ühiskonna arengus.	Tekstid, allikmaterjalid, temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked
Kultuur maailmasõdadevahelisel ajal. Kas vaimu- või	22.	Kultuur demokraatlikus ja diktatuuririigis. Tuumafüüsika,	Õpilane iseloomustab kultuuri arengut maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja	Suuline arutelu kordavalt diktatuuri ja demokraatia erinevuste üle. Milline	Kultuuriline identiteet: oma rolli mõistmine kultuuri kandjana,	Maailma kirjandus, muusika, sport, kunst, teadus (keemia, füüsika, bioloogia)	Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal

võimumaailm?		tuumapomm, tuumareaktor, vitamiinid, valgud, elekter, bensiin, raadio, televiisor, kinokunst, sürrealism, vabatants, džäss	tähtsamaid kultuurisaavutusi.	oli kultuur maailmasõdadevahelisel ajal? Õpilane kogub õppematerjali õpimappi (digitaalne või paberil, vastavalt võimalustele).	edasivijana ning kultuuride vahendajana Tehnoloogia ja innovatsioon: teaduse arengu mõju inimeste elusviisile, tehnoloogilise arengu positiivsed ja negatiivsed mõjud Teabekeskond: allikakriitika arendamine	1920.–1930. aastail. Integratsioon kõigis valdkondades	
Muutused igapäevaelus	23.	Muutused olmes, mood, naised ühiskonnaelus. Infokanalite areng, ajupesu võimalused	Õpilane iseloomustab kultuuri arengut maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi.	1. Allikamaterjalide kasutamine. Fotode kasutamine. Film „Kullapalavik“ 2. Rühmatöö õpimapi täiendamiseks	Kultuuriline identiteet: oma rolli mõistmine kultuuri kandjana, edasivijana ning kultuuride vahendajana, sallivuse väärtustamine Teabekeskond: info iseseisev otsing ja analüüs ning vormistamine	Maailma kirjandus, muusika, sport, kunst, teadus (keemia, füüsika, bioloogia), rõivakunst, filmikunst 1920.–1930. aastail. Integratsioon kõigis valdkondades	1. Õpiku materjal koolis olemasoleva ja õpetaja valiku põhjal 2. Film „Kullapalavik“

					<p>Tehnoloogia ja innovatsioon: teaduse arengu mõju inimeste elusviisile, tehnoloogilise arengu positiivsed ja negatiivsed mõjud</p> <p>Väärtused: iluideaali muutumine, esteetika ja kultuuriline mitmekesisus</p>		
Õpitu kordamine	24.	Märksõnad valib õpetaja, tuginedes õpitulemustele.	Õpilane kordab üle seni õpitu, kasutab erinevaid õpivõtteid, oskab kasutada erinevaid allikaid ning otsingumootoreid.	Õpitu kordamine rühmatöona, õpimappide tutvustamine	<p>Kultuuriline identiteet: mineviku ja tänapäeva ühiskondade kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine ning tunnustamine</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: teaduse arengu mõju inimeste</p>	Integratsioonivõimalused leiab õpetaja, lähtudes tunni ülesehitusest ja täpsest temaatikast.	Ajaloo- või arvutiklass

					<p>elusviisile, tehnoloogilise arengu positiivsed ja negatiivsed mõjud</p> <p>3. Väärtused ja kõlblus: inimeseks olemise vastutus, refleksioon</p>		
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: kultuur ja eluolu aastail 1920–1940	25.		Õpilane iseloomustab kultuuri arengut maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi.				
2. Teine maailmasõda 1939–1945	10						
Rahvusvaheline olukord						<p>Pädevused Õpilane mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.</p>	<p>Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal;</p>

							filmid ja filmikatked
Rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel	26.	Kordavalt maailmasõdade daatumid. Rahvaste Liit, Austria anšluss, Münchener konverents, MRP, järeleandmispoliitika, Poola koridor, Sudeedimaa	Õpilane: 1) iseloomustab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel, ning toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjusi; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõistet <i>MRP</i> .	1. Suuline arutelu klassis. Anšluss, Münchener kokkulepe. Järeleandmis- ehk lepituspoliitika. Individuaalne juhendamine atlasega töötamisel 2. Töö allikatega: postkaart (Münchener kokkulepe). Lõik „Helisevast muusikast“ 3. Õpimapi koostamine paaristööna	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Teabekeskond: info iseseisev otsing ja analüüs ning vormistamine Väärtused ja kõlblus: inimeseks olemise vastutus, refleksioon	Ühiskonnaõpetus: riikide välispoliitika, demokraatia ja diktatuuri erinevused välispoliitikas Geograafia: Euroopa kaart 1939–1945 Eesti keel ja kirjandus: õigekiri Muusika: „Helisev muusika“	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. Film „Helisev muusika“
Molotovi-Ribbentropi pakt	27.	Genova konverents 1922, Rapallo leping, Kominterni-vastane pakt, Hispaania kodusõda, MRP, baaside leping	Õpilane: 1) iseloomustab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel, ja toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjusi; 2) selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti	1. Töö atlasega. Genova konverents 1922. Individuaalne juhendamine atlasega töötamisel 2. Töö allikatega: MRP tekst ja foto. Karikatuur Hispaania kodusõjast ja MRPst	Teabekeskond: info iseseisev otsing ja analüüs ning vormistamine	Kunstiõpetus: karikatuur ja foto Ühiskonnaõpetus: välispoliitika, kodusõda Eesti keel ja kirjandus: töö allikatekstiga, õigekiri Geograafia: MRP	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. Lühike esitlus: https://www.youtube.com/watch?v=EF1b0yLUNls

			<p>ajaloos;</p> <p>3) teab, millal algas Teine maailmasõda;</p> <p>4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>MRP, baaside leping, okupatsioon.</i></p>			Euroopa kaardil	
Sõjategevuse üldiseloostus						<p>Pädevused</p> <p>Õpilane mõistab sõjaaegse inimese eluviisi ja väärtushinnanguid.</p>	<p>Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked</p>
Teise maailmsõja algusaastad 1939–1942	28.	Teise maailmasõja põhjused. Kordavalt MRP, Müncheni konverents, sõjategevus 1939–1942. NSV Liidu kallaletung Poolale, Eestile, Lätile, Leedule, Rumeeniale. Kolmikpakt. Sõjategevus ida- ja läänerindel, Vaikse	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel, ja toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjusi;</p> <p>2) näitab kaardil Teise maailmasõja sõjategevust idarindel,</p>	<p>1. Töö kaardiga. Erinevad sõjarinded. Sõjaplaanid</p> <p>2. Mõistekaardi koostamine. Töö karikatuuriga: Stalin lihuniku rollis. Ajaloohuvilisele õpilasele materjal Talvesõja kohta</p>	Teabekeskond: info iseseisev otsing ja analüüs ning vormistamine	<p>Geograafia: sõjarinded kaartidel Euroopas ja maailmas</p> <p>Ühiskonnaõpetus: okupatsiooni tähendus</p> <p>Kunstiõpetus: fotod, karikatuur</p>	<p>1. Materjal õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Sõda Euroopas: https://www.youtube.com/watch?v=QzqK7TC4inw</p> <p>3. Sõda Aasias: https://www.youtube.com/watch?v=8C4XozKtEXA</p>

		ookeani rindel. Atlandi harta, Ühinenud Rahvad	läänerrindel, Vaiksel ookeanil ja Põhja- Aafrikas; 3) teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ning mis riikidest moodustus Hitleri- vastane koalitsioon; 4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>MRP, okupatsioon, Atlandi Harta, ÜRO.</i>				
Teise maailmasõja kulg aastail 1942– 1945	29.	Stalingradi lahing, Teherani konverents, teise rinde avamine, Jalta ja Potsdami konverents, Jaapani alistamine, ÜRO loomine	Õpilane: 1) näitab kaardil Teise maailmasõja sõjategevust idarindel, läänerrindel, Vaiksel ookeanil ja Põhja- Aafrikas ning muudatusi Teise maailmasõja järel; 2) teab, millal algas ja lõppes Teine maailmasõda; 3) toob esile Teise maailmasõja tulemused ning tagajärjed; 4) teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ja mis	1. Töö kaardiga. Erinevad sõjarinded. Sõjaplaanid. Terminid. Individaalne juhendamine atlasega töötamisel 2. Töö fotodega: Teheran, Jalta, Potsdam. Õpilased kirjutavad üles konverentsidel sõlmitud kokkulepped ja analüüsivad neid: kes sai, mis tahtis, kes tegi järeleandmisi ja mis põhjustel? 3. Lõik filmist „Vaenlane värava	Teabekeskkond: oma teabevajaduste määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt Väärtused ja kõlblus: inimeseks olemise vastutus, refleksioon	Geograafia: sõjarinded kaartidel Euroopas ja maailmas Ühiskonnaõpetus: okupatsioon, ÜRO Eesti keel ja kirjandus: õigekiri Kunstiõpetus: fotod, karikatuur	1. Materjalid õpetaja valiku järgi 2. Filmid „Vaenlane värava taga“, „Reamees Ryani päästmine“

			riikidest moodustus Hitleri-vastane koalitsioon; 5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>okupatsioon, ÜRO</i> .	taga“			
Teine maailmasõda – totaalne sõda	30.	Katõn, koonduslaager, holokaust, vastupanuliikumine, metsavendlus, Nürnbergi kohtuprotsess	Õpilane: 1) toob esile Teise maailmasõja tulemused ning tagajärjed; 2) teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ning mis riikidest moodustus Hitleri-vastane koalitsioon; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>MRP, holokaust, küüditamine, okupatsioon, ÜRO</i> .	1. Suuline arutelu klassis: holokaust, metsavennad, vastupanuliikumine. Pildimaterjal 2. Rühmatöö: vastupanuliikumine Teise maailmasõja ajal 3. Propagandaplakati analüüs , nt küsimused: 1) mida kujutatakse plakatil? 2) kes on tegelased? 3) millist meeleolu püütakse plakatiga tekitada? 4) kas pildi põhjal on võimalik öelda, mis riik (või mis poolel võidelnud riik) on selle autor ning mis riigi sõdureid seal kujutatakse?	Teabekeskond: kriitilise teabeanalüüsi oskus Väärtused ja kõlblus: kõlbeliste tõekspidamise refleksioon, inimelu väärtustamine	Ühiskonnaõpetus: inimõigused, ÜRO Eesti keel ja kirjandus: lendlehed, õigekiri Kunstiõpetus: plakatikunst Inglise keel: videote tekstist arusaamine	1. Materjalid õpetaja valiku põhjal 2. Õpetaja valib katkendeid näiteks: https://www.youtube.com/watch?v=7k3-wxLvQwg 3. ERRi arhiivist „Metsavennad“: https://www.youtube.com/watch?v=XOTWkp_M3oQ 4. Filmid „Sophie Scholl“ ja „Schindleri nimekiri“

Õpitu kordamine	31.	Märksõnad valib õpetaja, tuginedes õpitulemustele.	Õpilane lähtub esitatud õpitulemustest.	Tööleht, rühmatöö või tund arvutiõpetuse klassiruumis	<p>Teabekeskond: info iseseisev otsing ja analüüs ning vormistamine</p> <p>Väärtused ja kõlblus: inimeseks olemise vastutus, refleksioon</p> <p>Elukestev õppimine: õpioskuste arendamine</p>	Integratsioonivõimalused leiab õpetaja, lähtudes tunni ülesehitusest ja täpsest temaatikast.	Klassiruum ja materjal õpetaja valiku põhjal
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: Teine maailmasõda	32.		<p>Õpilane:</p> <p>1) toob esile Teise maailmasõja tulemused ning tagajärjed;</p> <p>2) teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ning mis riikidest moodustus Hitleri-vastane koalitsioon;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>MRP, holokaust, küüditamine, okupatsioon, ÜRO.</i></p>		<p>Elukestev õppimine</p> <p>Teabekeskond: nt kontrolltöö lahtise õpikuga või nutiseadmeid kasutades</p>	<p>Eesti keel: õigekiri, pärisnimede kirjutamine</p> <p>Geograafia: Euroopa kaardi tundmine</p>	

Eesti Teise maailmasõja ajal					Kultuuriline identiteet: eestlased ja teised rahvad Teises maailmasõjas; 1944. aasta põgenikud	Geograafia: Eesti kaart	Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked
Eesti Teises maailmasõjas	33.	Tartu rahuleping, MRP, baaside leping, 1940. aasta okupatsioon ja juunipööre. Juuniküüditamine, suvesõda. Saksa okupatsioon Eestis, 1944. aasta suur põgenemine, Otto Tiefi valitsus, Teise maailmasõja tulemused Eesti jaoks	Õpilane: 1) iseloomustab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel, ning toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjusi; 2) näitab kaardil Teise maailmasõja sõjategevust idarindel ning muudatusi Teise maailmasõja järel; 3) selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos; 4) iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse	1. Suuline arutelu: baaside leping, NSV Liidu koosseisu liitmine, juuniküüditamine, Otto Tiefi valitsus 2. Kordav mõistekaardi koostamine. Rühmatöö: Eesti ajalugu 1939–1944 3. Töö allikatega (inimsusevastased kuriteod Eestis). Õpilased töötavad rühmades läbi etteantud allikatekstid ja tabelid (okupatsioonidemuus	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ning koostööskuse väärtustamine Kultuuriline identiteet: sallivus, mineviku ja tänapäeva kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine ning tunnustamine Teabekeskond: oma teabevajaduste	Eesti keel ja kirjandus: allikatekst Ühiskonnaõpetus: eksiilvalitsus, okupatsioon, Rahvaste Liit Geograafia: Teise maailmasõja idarinne Matemaatika: arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid)	1. Materjal õpetaja valiku järgi 2. Film „Hammasrataste vahel“: https://www.youtube.com/watch?v=FsGVOdFAIw

			kaotamist; 5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>MRP, holokaust, küüditamine, baaside leping, okupatsioon, Atlandi Harta</i> .	eum.ee). 4. Võimalik muuseumitund	määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt Väärtused ja kõlblus: kõlbeliste töökspidamiste refleksioon, inimelu väärtustamine		
Eesti mehed Teise maailmasõja rinnetel	34.	Punaarmee, Saksa armee, hävituspataljonid, tööpataljonid, metsavendlus, Eesti SS-leegion, Erna luuregrupp, JR 200	Õpilane: 1) selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos; 2) iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist; 3) toob esile Teise maailmasõja tulemused ning tagajärjed; 4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>MRP, küüditamine, baaside leping, okupatsioon</i> .	1. Suuline arutelu klassis: hävituspataljonid, mobilisatsioon, 8. Eesti laskurkorpus, SS-leegion, JR 200. Arutelu eestlaste ja Eesti Vabariigi valikute üle Teises maailmasõjas. Kava koostamine arutluse kirjutamiseks 2. Muuseumitund. Okupatsioonide muuseum	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulius	Ühiskonnaõpetus: kodanikualgatus, Kaitseliit, riigikaitse, meedia Kunstiõpetus: vastupanu- ja propagandaplakatid Eesti keel ja kirjandus: metsavendade jutud eesti kirjanduses Geograafia: eestlased Teise maailmasõja rinnetel; kaardid	Materjal õpetaja valiku järgi
Kokkuvõttev hindamine. Arutluse	35.	Eestlaste valikud Teises maailmasõjas: metsavendlus,	Õpilane: 1) selgitab MRP ja baaside lepingu	Arutluse kirjutamine kavast lähtudes	Elukestev õppimine: vajaliku materjali	Eesti keel ja kirjandus: arutluse kirjutamine	Materjal õpetaja valiku põhjal

kirjutamine: millised olid eestlaste valikud Teises maailmasõjas?		teenimine Punaarmees või Saksa armees, soomepoisid, põgenemine läände, juunikommunistid	tähtsust Eesti ajaloos; 2) iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist; 3) toob esile Teise maailmasõja tulemused ning tagajärjed; 4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>MRP, küüditamine, baaside leping, okupatsioon.</i>		leidmine, õpivõtted	Ühiskonnaõpetus: välispoliitika, totalitaarne diktatuur Geograafia: eestlased Teise maailmasõja rinnetel	
3. Maailm pärast Teist maailmasõda 1945–2000							
Külm sõda						Pädevused Õpilane: 1) mõistab erinevate keskkondade reegleid; 2) analüüsib põhjusi ja tagajärge; 3) mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.	Materjalid õpetaja valiku põhjal. Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked

Rahvusvaheline olukord pärast Teist maailmasõda. Külma sõja algus	36.	Teise maailmasõja tagajärjed, raudne eesriie, uued riigipiirid, külm sõda, Trumani doktriin, Marshalli plaan, Berliini blokaad, Saksamaa lõhenemine, ÜRO	Õpilane: 1) iseloomustab külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda</i> , <i>kriisikolle</i> .	1. Iseseisev töö tabeliga. Hukkunute arvud erinevates riikides Teise maailmasõja ajal 2. Töö karikatuuriga. Marshalli plaan ja Berliini blokaad. Individuaalne juhendamine atlasega töötamisel	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööskuse väärtustamine	Ühiskonnaõpetus: migratsioon, erinevad rahvused Euroopas, ÜRO, doktriin Matemaatika: arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid) Kunstiõpetus: karikatuur Geograafia: Euroopa riigid, pealinnad Inglise keel: töö karikatuuriga	Materjalid õpetaja valiku järgi
Rahvusvahelised suhted 1950.–1980. aastail. Võidurelvastumine	37.	Külm sõda, võidurelvastumine, ABC-relvad, tuumapomm, Berliini müür, Korea sõda, Kuuba kriis, Vietnami sõda, pingelõdvendus, Afganistani sõda, NATO	Õpilane: 1) iseloomustab külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid; 2) näitab kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid	1. Iseseisev töö ajaloo atlasega. Korea ja Kuuba kriis. Vietnami sõda. Põhjuse-tagajärje seostest lähtudes tabeli täitmine külma sõja kriiside kohta 2. Töö allikaga. Berliini müüri rajamine; video: https://www.youtube.com/watch?v=Q7Bi6ti	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimkeskkonna terviklikkuse väärtustamine Kultuuriline identiteet: sallivuse ja teiste kultuuripärandi väärtustamine	Tehnoloogiaõpetus: skeem tuumapommi varjendi ehitamisest, Berliini müüri rajamine Kunstiõpetus: karikatuur Bioloogia, keemia: ABC-relvad Füüsika: tuumapommi	1. Materjalid õpetaja valiku põhjal 2. Videoloeng: https://www.youtube.com/watch?v=wVqziNV7dGY

			<i>külm sõda, kriisikolle, NATO.</i>	WNCK	<p>Teabekeskond: oma teabevajaduste määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: teaduse arengu mõju inimeste elusviisile, tehnoloogilise arengu positiivsed ja negatiivsed mõjud</p>	ehitus	
Arenenud tööstusriigid	38.	Heaoluühiskond, Marshalli plaan, IMF, Maailmapank, 1970. aastate majanduskriis, Margaret Thatcher, Euroopa Liidu kujunemine. Kordavalt Korea sõda, Kuuba kriis, Vietnami sõda, hipid	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid;</p> <p>2) näitab kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikolleid;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda, kriisikolle</i>;</p>	<p>1. Ajalooalaste küsimuste koostamine. Vastuste vormistamine. Esmalt töötab õpilane üksinda, seejärel analüüsitakse küsimusi paaristööna.</p> <p>2. Fotode analüüs. Patsifism ja <i>flower power</i>. Miks tekkis lääneriikides patsifistlik liikumine? Milliseid protesti- ja</p>	<p>Keskond ja jätkusuutlik areng: inimkeskkonna terviklikkuse väärtustamine</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: patsifistlike liikumiste aluspõhimõtted</p> <p>Kultuuriline identiteet:</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: Maailmapank, IMF, valuuta, heaoluühiskond, majanduskriis, demokraatia, ühiskondlikud liikumised, Euroopa Liidu kujunemine</p> <p>Geograafia: IMFi liikmed maailmakaardil</p> <p>Eesti keel ja kirjandus:</p>	<p>1. Materjalid õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Film „Thatcher“ huvilistele</p>

			4) iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil.	vastupanumeetmeid kasutati?	sallivuse ja teiste kultuuripärandite väärtustamine Teabekeskond: oma teabevajaduste määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt Tervis ja ohutus: vägivallatu vastupanu Väärtused ja kõlblus: inimelu väärtustamine	küsimuste koostamine, õigekiri Kunstiõpetus: piltide vaatlemine	
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: rahvusvahelised suhted 1950–1980. Külma sõda	39.		Õpilane: 1) iseloomustab külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid; 2) näitab kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda</i> ,		Elukestev õpe: õpivõtete kasutamine		Materjalid õpetaja valiku põhjal

			<i>kriisikolle, NATO.</i>				
Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel						Pädevused Õpilane näeb probleeme ning analüüsib põhjusi ja tagajärgi.	Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked
Ameerika Ühendriigid 20. sajandi teisel poolel	40.	USA presidendid: Woodrow Wilson, Franklin Delano Roosevelt, Harry Truman, John Kennedy, Richard Nixon, Ronald Reagan. Potsdami konverents, külm sõda, Berliini blokaad. Kordavalt Korea sõda, Kuuba kriis, Vietnami sõda. Makartism, neegriliikumine, Martin Luther King	Õpilane 1) iseloomustab tööstusriikide arengut USA näitel; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda, kriisikolle</i> ; 3) iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil.	1. Paaride ühendamine. USA presidendi kokkuviiimine tema tegevusega 2. Töö allikatega: tekst ja fotod neegerliikumise kohta 3. Iseseisev töö allikatega. Korea sõja, Kuuba kriisi foto (John Kennedy ja Nikita Hruštšov)	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimkeskkonna terviklikkuse väärtustamine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööoskuse väärtustamine Kultuuriline identiteet: patriotism Väärtused ja	Geograafia: külma sõja kriisid, majanduskriis, ühiskondlikud massiliikumised, korruptsioon, võimude lahusus USA näitel, presidentialism Kunstiõpetus: Vietnami sõja kajastamine televisioonis, töö fotoga Eesti keel ja kirjandus: allikatekst, õigekiri Inglise keel: Martin	1. Materjalid õpetaja valiku põhjal 2. Martin Luther Kingi kõne: https://www.youtube.com/watch?v=3vDWWy4CMhE

					kõlblus: erinevate väärtussüsteemide ning nende seoste tundmine ajaloolis-kultuurilises kontekstis religiooni ja maailmavaatega seoses	Luther Kingi kõnest arusaamine	
USA ja külma sõja kriisid	41.	Berliini blokaad, Korea sõda, Berliini müür, Kuuba kriis, Vietnami sõda, Afganistani sõda	Õpilane: 1) iseloomustab külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid; 2) näitab kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda, kriisikolle</i> .	1. Iseseisev töö fotoga. Berliini blokaad 2. Töö kaardiga. Kuuba kriis, Korea sõda, Vietnami sõda. 3. Allikatekst: Eesti mehed Afganistani sõjas 4. Film „Afganistani armid“	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööskuse väärtustamine Teabekeskond: oma teabevajaduste määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt	Kunstiõpetus: töö fotoga Geograafia: külma sõja kriisid maailmakaardil Ühiskonnaõpetus: demokraatia ja diktatuur külma sõja ajal, migratsioon – idasakslaste põgenemine läände Eesti keel ja kirjandus: allikatekst, õigekiri	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. Filmid „Afganistani armid“ ja „9. rood“
Saksamaa ja Jaapani areng	42.	Saksamaa lõhenemine. Potsdami konverents, Berliini blokaad, SLV, SDV, sotsiaalne	Õpilane: 1) iseloomustab tööstusriikide arengut Saksamaa Liitvabariigi näitel; 2) iseloomustab	1. Töö kaardiga. Saksamaa jagamine neljaks okupatsioonitsooniks 2. Töö fotoga.	Keskond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse	Geograafia: Euroopa kaart; Saksamaa, Berliin, Bonn, Jaapan Ühiskonnaõpetus: okupatsioon,	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. Huvilisele õpilasele videoloeng: https://www.youtub

		turumajandus, Hallsteini doktriin, uus idapoliitika, Konrad Adenauer. Jaapanis toimunud ümberkorraldused pärast Teist maailmasõda. Saksamaa ja Jaapani majandusime	kultuuri ja eluolu 20. sajandil.	Potsdami konverentsil osalenud riigijuhid, langetatud otsused 3. Väidete koostamine Jaapani ajaloo kohta. Põhjuse-tagajärje seosed – Jaapani ja USA suhete kiire paranemine pärast II maailmasõda (Hiina kodusõda, Korea sõda)	mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööskuse väärtustamine	sotsiaalne turumajandus, demokraatia ja diktatuur, kantsler, poliitika, põhiseadus ehk konstitutsioon, Jaapani keiser Eesti keel: õigekiri Kunstiõpetus: töö fotoga	e.com/watch?v=bRPs-YqUGqQ 3. Konrad Adenauer: https://www.youtube.com/watch?v=FNaDYM7zGY0
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: USA ja Saksamaa Liitvabariik	43.		Õpilane iseloomustab tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel.		Elukestev õpe: õpivõtete rakendamine	Geograafia: kaarditundmine Eesti keel: korrektse eesti keele kasutamine	Materjal õpetaja valiku põhjal
Kommunistlikud riigid						Pädevused Õpilane näeb probleeme, analüüsib põhjusi ja tagajärgi.	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked

Teine maailm – kommunistlikud riigid	44.	NSV Liit ja sotsialismileer kaardil, rahvademokraatia, sotsialismimaa, sotsialistlik sõprusühendus, nõukogude poliitiline süsteem, sotsialistlik majandusmudel, VMN, VLO	Õpilane: 1) iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel; 2) iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon.</i>	1. Töö ajaloo atlasega. Kommunistlikud riigid maailma kaardil 2. Tabeli täitmine. VLO, NATO, Marshalli plaan, VMN 3. Töö karikatuuriga. VMN vs. Marshalli plaan 4. Mõistekaardi koostamine	Teabekeskond: oma teabevajaduste määramine ning sobiva teabe leidmine tekstist ja kaardilt	Geograafia: NSV Liit ja sotsialismileer kaardil Ühiskonnaõpetus: diktatuuririigi ühiskond, üheparteisüsteem, plaanimajandus, rahvusvahelised organisatsioonid	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. Võiduparaad: https://www.youtube.com/watch?v=c2DqWGY1QHM
Sotsialistlik majandusmudel. Käsumajanduse allakäik	45.	Sotsialistlik käsumajandus, plaanimajandus, repressioonid, mõju ühiskonnale, käsumajanduse allakäik	Õpilane: 1) iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel; 2) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed; 3) iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil; 4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid	Iseseisev töö: mõistekaardi koostamine sotsialistliku majandusmudeli kohta. Olulisel kohal on käsumajanduse mõjud erinevatele ühiskonnaelu valdkondadele.	Tehnoloogia ja innovatsioon: teaduse arengu mõju inimeste elusviisile	Ühiskonnaõpetus: plaanimajandus vs. turumajandus: sarnasused ja erinevused, repressioonid Eesti keel ja kirjandus: õigekiri, mõistekaardi koostamine	Materjal õpetaja valiku põhjal

			<i>külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon.</i>				
Nõukogude Liit 1953–1985	46.	Jossif Stalini surm, Lavrenti Beria uus kurss, Nikita Hruštšovi tõus ja langus, sula, Leonid Brežnevi stagnatsiooniperiood, vastupanu režiimile	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel;</p> <p>2) iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon.</i></p>	<p>1. Paaride ühendamine. NSV Liidu riigijuht/parteiijuht (Leninist Tšernenkoni) tuleb ühendada õige tegevusega.</p> <p>2. Töö fotodega: Vladimir Lenin, Jossif Stalin, Lavrenti Beria, Nikita Hruštšov, Leonid Brežnev, Juri Andropov, Konstantin Tšernenko</p> <p>3. Töö poliitilise anekdoodiga: nõukogude ühiskonna seitse imet</p> <p>4. Töö ajajoonega. Õpetaja näitab õpilastele erinevaid temaatilisi pilte ning õpilased püüavad võimalikult täpselt ära</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon: teaduse arengu mõju inimeste elusviisile, tehnoloogilise arengu positiivsed ja negatiivsed mõjud</p> <p>Teabekeskond: allikakriitika; info otsmine</p> <p>Väärtused ja kõlblus: erinevatest maailmavaadetest arusaamine</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: diktatuuririigi ühiskond, opositsioon, tsensuur, vabade valimiste puudumine</p> <p>Kunstiõpetus: karikatuur, fotod</p> <p>Eesti keel ja kirjandus: poliitiline anekdoot</p> <p>Tehnoloogiaõpetus: trükimasin</p> <p>Loodusained: teaduse ja tehnika areng</p>	<p>1. Materjal õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Nõukogude võimu seitse imet: http://www.ohtuleht.ee/268758/noukogu-de-voimu-seitse-imet</p> <p>http://pluss.parnupo.stimees.ee/326272/kaheksas-sotsialismi-ime</p> <p>http://www.folklore.ee/~liisi/o2/otsing.php?q=&id=390&kat=&where_q=+where+1%3D1+and+naljad.aIlikas_id+%3D+16+&start=480</p>

				<p>arvata, kellega või millega on piltidel tegu (isikud, tehnoloogia, allikapilt mõnest tähtsast sündmusest või kohtumisest jms). Teise ülesandena tuleb neil vastav pilt võimalikult täpselt dateerida ning ajajoonele kanda.</p>			
Kordamine	47.	Lääneriikide ja sotsialistliku maailma arengu võrdlus	Õpilane oskab leida võrdlemiseks vajalikke märksõnu, teeb koostööd rühmaga.	<p>1. Venni diagrammi loomine</p> <p>2. Allikaanalüüs: propagandaplakatite võrdlus</p>	<p>Väärtused ja kõlblus: erinevad seisukohad ajaloos</p> <p>Teabekeskond: info otsimine, allikakriitika</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: diktatuuririigi ühiskond ja demokraatliku riigi ühiskond</p> <p>Geograafia: Riikide paiknemine kaardil</p> <p>Eesti keel: tekstiloome</p> <p>Kunstiõpetus: plakatid, fotod</p> <p>Inglise keel: videote tekstist arusaamine</p>	<p>1. Materjal õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Kommunismivastane propaganda: https://www.youtube.com/watch?v=8D6d6_-Vngo</p> <p>3. Propaganda Lääneriikide vastu: https://www.youtube.com/watch?v=ESKQvnPAkx0</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=ESKQvnPAkx0</p>

							e.com/watch?v=yyeOKxJBnSo
Kokkuvõttev töö	48.		Kommunistliku maailma ja lääneriikide võitlus. Õpilane saab aru propagandavõtetest.	Rühmatöö	Elukestev õpe: erinevate õpivõtete kasutamine	Kunstiõpetus: propagandamaterjali valmistamine	Materjal õpetaja valiku järgi
Kokkuvõttev hindamine. Näiteks arutluse kirjutamine	49.		Kommunistlik maailm ja lääneriigid			Eesti keel: korrektne eesti keel, tekstiloome	
Eesti Nõukogude okupatsiooni all						Pädevused Õpilane: 1) väärtustab ühiskonnas toimunut; 2) mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.	Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked
Eesti Teises maailmasõjas	50.	Kordav ülevaade 1918–1944	Õpilane: 1) iseloomustab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel, ning toob esile Teise	1. Iseseisev töö. Mõistekaart. Ajatelg 1918–1944. Töö allikatega: baaside leping, Otto Tiefi valitsus.	Väärtused ja kõlblus: erinevad maailmavaated, seisukohtade põhjendamine Kodanikualgatus	Ühiskonnaõpetus: Tartu rahulepingu aegne riigipiir, rahvusvahelised organisatsioonid Eesti keel ja kirjandus:	Materjal õpetaja valiku põhjal

			<p>maailmasõja puhkemise põhjusi;</p> <p>2) selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos;</p> <p>3) iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist;</p> <p>4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>MRP, küüditamine, baaside leping, okupatsioon, Atlandi Harta</i>.</p>	<p>2. Rühmatöö. Varem õpitu meenutamine, ajajoone koostamine koos rühmaga</p> <p>3. Lipikud sündmustega, mis tuleb panna õigesse järjekorda. Nutivahendite kasutamine</p>	<p>ja ettevõtlikkus: rühmatöö korraldamine</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: materjali otsimine, rühmatöö esitamine</p>	<p>õigekiri, baaside lepingu tekst</p> <p>Geograafia: eestlased Teises maailmasõjas ja rinnetel</p> <p>Eesti keel: korrektse eesti keele kasutamine</p>	
Eesti NSV valitsemine	51.	Eesti Vabariigi võimuorganite asendamine ENSV võimuorganitega. ENSV Ülemnõukogu, valitsus, EKP, nomenklatuur, Nikolai Karotamm, Johannes Käbin, Karl Vaino, Vaino Väljas, metsavendlus, tsensuur	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus;</p> <p>2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon, Atlandi Harta</i>.</p>	<p>1. Paaride ühendamine: sotsialistlikule ühiskonnale iseloomuliku mõiste ühendamine sobiliku selgitusega; EKP juhi ühendamine tema tegevusega</p> <p>2. Töö allikaga: märtsiküüditamise tekst</p>	<p>Väärtused ja kõlblus: erinevad maailmavaated</p>	<p>Geograafia: Eesti haldusjaotus pärast Teist maailmasõda, Petserimaa kaotamine</p> <p>Ühiskonnaõpetus: Eesti NSV riigiparaat, totalitaarne ühiskond, haldussüsteem</p> <p>Eesti keel ja kirjandus: mälestused märtsiküüditamisest</p> <p>Muusika: hümnid</p>	<p>1. Materjal õpetaja valiku põhjal</p> <p>2. Eesti NSV hümn: https://www.youtube.com/watch?v=B_ampNFpc_E</p>
Käsumajanduse juurutamine Eesti	52.	Plaanimajandus, kollektiviseerimine,	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab</p>	<p>Töö allikaga. Käsumajandus.</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: demokraatia ja</p>	<p>1. Materjal õpetaja valiku põhjal</p>

NSVs. Käsumajanduse mõju ja tagajärjed		käsumajanduse juurutamine Eesti NSVs, küüditamine, repressioonid, kolhoos, sovhoos, käsumajanduse tagajärjed	kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon.</i>	Põhjuse-tagajärje seosed: käsumajanduse eesmärgid ning mõju Eesti ühiskonnale	areng: Nõukogude majandus ja Eesti loodus Väärtused ja kõlblus: erinevad maailmavaated	diktatuur, plaanimajandus Geograafia: Eesti geograafiline kaart Eesti keel ja kirjandus: allikatekst Kunstiõpetus: propagandaplakatid Muusika: propagandalaul	2. Kolhoosilaul: https://www.youtube.com/watch?v=mlQmRrVCxP4
Eesti NSV kultuur	53.	Nõukogude kultuuripoliitika, kultuurielu lõhestatus, haritlaste uus põlvkond, rahva kultuuriaktiivsus, laulupidude traditsioon, maakultuuri hääbumine, haridusolud	Õpilane: 1) iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon;</i> 3) iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil.	1. Töö diagrammiga. Eesti NSV ja pagulaskirjandus 2. Töö allikaga. Nõukogude ateistlik propaganda 3. Arutluse kava koostamine. Nõukogude kultuuripoliitika Eesti NSVs 4. Film „Disko ja tuumasõda“ vaatamine	Keskond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kultuuriline identiteet: mineviku ning tänapäeva ühiskondade kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine ja tunnustamine	Eesti keel ja kirjandus: pagulaskirjandus, nõukogulik kirjandus Eesti NSVs, erifondid, side läänemaailmaga Geograafia: raudne eesriie kaardil Matemaatika: töö diagrammiga Kunstiõpetus: Jüri Arraku teosed, sotsialistlik realism, nõukogulik arhitektuur Ühiskonnaõpetus:	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. ERRi arhiivist: https://www.youtube.com/watch?v=bLcQiq_PeEQ 3. Film „Disko ja tuumasõda“

				5. Miniuurimuse koostamine 6. Slaidikava koostamine		diktatuuriühiskonna kultuur, ateism	
Vastupanu kommunistlikule režiimile. Õpitu kordamine	54.	Metsavendlus, põrandaalused noorterühmad, dissidentlus NSV Liidus, avalik vastupanu, side läänemaailmaga, kiriku koht ühiskonnas. 40 kiri	Õpilane: 1) iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon</i> .	1. Iseseisev töö. Tabeli koostamine vastupanuliikumise vormide kohta. 2. Töö allikaga. 40 kiri. 3. Õpilaste PowerPointi ettekanded 40 kirjale allakirjutanute kohta (valikuliselt).	Keskond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööoskuse väärtustamine	Ühiskonnaõpetus: diktatuuririigi meedia, opositsioon, üheparteisüsteem Eesti keel ja kirjandus: õigekiri, töö allikaga Arvutiõpetus: PowerPointi kasutamine	Materjal õpetaja valiku põhjal
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: Eesti NSV	55.		Õpilane: 1) iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioonid</i> ,		Elukestev õpe	Eesti keel: korrektse eesti keele kasutamine	Materjal õpetaja valiku põhjal

			<i>Atlandi Harta.</i>				
Kommunistliku süsteemi lagunemine						Pädevused Õpilane: 1) näeb probleeme ning analüüsib põhjusi ja tagajärgi; 2) väärtustab ühiskonnas toimunut; 3) mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.	
Nõukogude Liidu lagunemine	56.	Mihhail Gorbatšov, uutmine (<i>perestroika</i>) ja avalikustamine (<i>glasnost</i>), uus mõtlemine välispoliitikas, poliitilise elu reformimine, 1991. aasta augustiputš, SRÜ. Boris Jeltsin	Õpilane: 1) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed; 2) seletab ning kasutab kontekstis mõisteid <i>uutmine (perestroika)</i> , <i>avalikustamine (glasnost)</i> , <i>külm sõda</i> , <i>kollektiviseerimine</i> , <i>industrialiseerimine</i> , <i>plaanimajandus</i> , <i>massirepressioon</i> ; 3) teab, kes olid Mihhail Gorbatšov ja	1. Suuline arutelu klassis. NSV Liidu lagunemise sisemised ja välised põhjused. Kas oli ka muid väljapääse? 2. Töö karikatuuriga „Gorbatšovi viimased niiditõmbed“ 3. Filmilõikude vaatamine: „Eestlased Kremlis“	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööoskuse väärtustamine	Ühiskonnaõpetus: siirdeühiskond, reformid, plaanimajandus, turumajandus Geograafia: NSV Liidu lagunemine kaardil, liiduvabariikide iseseisvumine Muusika: J.M.K.E „Tere, perestroika“ Kunstiõpetus: töö karikatuuriga	1. Materjal õpetaja valiku järgi 2. Tere, perestroika: https://www.youtube.com/results?search_query=jmke+tere+perestroika 3. Film „Eestlased Kremlis“

			Boris Jeltsin, ning iseloomustab nende tegevust.				
Idabloki lagunemine	57.	NSV Liidu taandumine Ida-Euroopas, sotsialismi ammendumine Ida-Euroopas, Berliini müüri langus, üleminek demokraatiale ja turumajandusele	Õpilane: 1) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed; 2) seletab ning kasutab kontekstis mõisteid <i>uutmine (perestroika), külmsõda, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon</i> ; 3) teab, kes oli ja mida tegi Mihhail Gorbatšov.	<u>1. Arutelu klassis.</u> Idabloki lagunemise sisemised ja välised põhjused <u>2. Töö atlasega.</u> Idabloki riigid ja NSV Liit <u>3. Töö allikaga.</u> Berliini müüri langemine. 4. Töö allikaga. Plaanimajanduselt üle turumajandusele, tekkinud probleemid 5. Filmi „Hüvasti, Lenin!“ vaatamine	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööoskuse väärtustamine	Geograafia: NSV Liit ja sotsialismileer kaardil, Euroopa kaart 20. sajandi lõpul Ühiskonnaõpetus: plaanimajandus, turumajandus Kunstiõpetus: Berliini müüri langemise foto Eesti keel ja kirjandus: õigekiri, töö allikaga	Materjal õpetaja valiku põhjal
NSV Liidu ja Idabloki lagunemise sisemised ning välised põhjused	58.	NSV Liidu lagunemise sisemised ja välised põhjused. Idabloki lagunemise sisemised ja välised põhjused	Õpilane: 1) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed; 2) seletab ning kasutab kontekstis mõisteid <i>uutmine</i>	1. Iseseisev töö. Arutluse kava koostamine. Idabloki ja NSV Liidu lagunemise sisemised ja välised põhjused 2. Väitlus klassis. Kas kommunismi kokkukukkumine oli	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus:	Eesti keel: arutluse kava koostamine, õigekiri Geograafia: sotsialismileeri ja NSV Liidu lagunemine kaardil Ühiskonnaõpetus:	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. NSV Liidu lagunemine: https://www.youtube.com/watch?v=ucDYl8rDOy0 (venekeelse tekstiga)

			<p>(<i>perestroika</i>), <i>avalikustamine</i> (<i>glasnost</i>), <i>külm sõda</i>, <i>kollektiviseerimine</i>, <i>industrialiseerimine</i>, <i>planimajandus</i>, <i>massirepressioon</i>; 3) teab, kes oli Mihhail Gorbatsšov, ning iseloomustab tema tegevust.</p>	paratamatu?	sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööskuse väärtustamine	diktatuuriühiskonna lagunemine, siirdumine demokraatiasse, majandussüsteemid	
Kokkuvõttev hindamine. Kontrolltöö: kommunistliku süsteemi lagunemine	59.		<p>Õpilane: 1) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed; 2) seletab ning kasutab kontekstis mõisteid <i>uutmine</i> (<i>perestroika</i>), <i>avalikustamine</i> (<i>glasnost</i>), <i>külm sõda</i>, <i>kollektiviseerimine</i>, <i>industrialiseerimine</i>, <i>planimajandus</i>, <i>massirepressioon</i>; 3) teab, kes oli ja millega läks ajalukku Mihhail Gorbatsšov.</p>				

Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine						Pädevused Õpilane: 1) näeb probleeme ning analüüsib nende põhjusi ja tagajärgi; 2) väärtustab ühiskonnas toimunut; 3) mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.	Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked
Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine	60.	NSV Liidu lagunemine: uutmine (<i>perestroika</i>), avalikustamine (<i>glasnost</i>), Mihhail Gorbatšov. Fosforiidisõda, EMSi loomine, IME projekt, Rahvarinne, ERSP, laulev revolutsioon, poliitilised jõud 1988. aastal, suveräänsusdeklaratsioon, Balti kett, kodanike komiteede liikumine, üleminekuperiood, augustiputš. Arnold	Õpilane: 1) analüüsib Eesti iseseisvumise taastamist; 2) teab, kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel ja Edgar Savisaar, ning iseloomustab nende tegevust; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>uutmine</i> (<i>perestroika</i>), <i>avalikustamine</i> (<i>glasnost</i>), <i>külm sõda</i> , <i>plaanimajandus</i> , <i>massirepressioon</i> ,	1. Iseseisev töö klassis. PowerPointi ettekanne Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamisest. Ettekande teevad õpilased rühmatööna. 2. Töö allikatega: 1) fosforiidisõda; 2) Rahvarinde loomine; 3) IME programm.	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööoskuse väärtustamine	Arvutiõpetus: PowerPointi ettekanded, infootsing Internetist Eesti keel ja kirjandus: info töötlemine, viitamine, õigekiri Kunstiõpetus: töö fotodega, ettekande kujundamine Ühiskonnaõpetus: kodanikualgatus, massiliikumised, erakonnad, vaba meedia	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. PowerPointi ettekande esitamiseks vajaminev tehnika

		Rüütel, Edgar Savisaar	<i>Balti kett, laulev revolutsioon.</i>				
Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine	61.	NSV Liidu lagunemine: uutmine (<i>perestroika</i>), avalikustamine (<i>glasnost</i>), Mihhail Gorbatšov. Fosforiidisõda, EMSi loomine, IME projekt, Rahvarinne, ERSP, laulev revolutsioon, poliitilised jõud 1988. aastal, suveräänsusdeklaratsioon, Balti kett, kodanike komiteede liikumine, üleminekuperiood, augustiputš. Edgar Savisaar, Arnold Rüütel.	Õpilane: 1) analüüsib Eesti iseseisvuse taastamist; 2) teab, kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel ja Edgar Savisaar, ning iseloomustab nende tegevust; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>uutmine (perestroika)</i> , <i>avalikustamine (glasnost)</i> , <i>külm sõda</i> , <i>plaanimajandus</i> , <i>massirepressioon</i> , <i>Balti kett</i> , <i>laulev revolutsioon</i> .	1. Iseseisev töö klassis. PowerPointi ettekanne Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamisest. Ettekande teevad õpilased rühmatöona. 2. Töö allikatega: 1) suveräänsusdeklaratsioon; 2) Balti kett. 3. Filmilõikude vaatamine: „Laulev revolutsioon“	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööoskuse väärtustamine	Arvutiõpetus: PowerPointi ettekanded, infootsing Internetist Eesti keel ja kirjandus: info töötlemine, viitamine, õigekiri Kunstiõpetus: töö fotodega, ettekande kujundamine Ühiskonnaõpetus: kodanikualgatus, massiliikumised, erakonnad, vaba meedia Muusika: Alo Mattiiseni looming	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. Eesti laul: https://www.youtube.com/watch?v=_W6i8iFcnkY
Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine ja Eesti riik aastail 1991–2004	62.	Põhiseaduslik Assamblee, IV põhiseadus, põhiseaduslikud institutsioonid, üleminek turumajandusele, võõrvägede	Õpilane: 1) analüüsib Eesti Vabariigi arengut; 2) teab, kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel, Lennart Meri, Edgar Savisaar	Arutluse kirjutamine teemal „Eesti Vabariigi omariikluse areng pärast iseseisvuse taastamist“	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine	Eesti keel: õigekiri Arvutiõpetus: arutluse eelnev infootsing Internetist Ühiskonnaõpetus: majandussüsteemid,	Materjalid õpetaja valiku põhjal

		lahkumine, NATO, Euroopa Liit	ja Mart Laar, ning iseloomustab nende tegevust; 3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>Euroopa Liit, NATO</i> .		Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööskuse väärtustamine	siirdeühiskond, rahvusvahelised organisatsioonid: OSCE, ÜRO, NATO, Euroopa Liit	
Muuseumitund	63.		Õpilane analüüsib Eesti iseseisvumise taastamist ja Eesti Vabariigi arengut.	Diskussioon klassis: http://www.debate.ee/materjalid/teooria/briti-parlamentaarne			
Kontrolltöö: Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine	64.		Õpilane: 1) analüüsib Eesti iseseisvumise taastamist; 2) teab, kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel ja Edgar Savisaar, ning iseloomustab nende tegevust.				
Maailm 1990. aastatest alates						Pädevused Õpilane: 1) teeb koostööd ning peab lugu erinevate rahvaste traditsioonidest; 2) oskab võrrelda erinevate ajastute väärtushinnanguid, aktseptib neid ning	Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illuustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine

						mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.	Õppematerjal; filmid ja filmikatked
Maailm 20. sajandi lõpul	65.	Saksamaa taasühinemine, verised sündmused Balkanil, ÜRO ja NATO roll rahu tagamisel maailmas, kriisikolled mujal maailmas, EL	Õpilane: 1) iseloomustab eluolu 20. sajandil; 2) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>Euroopa Liit, NATO</i> ; 3) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise tagajärjed.	Funktsionaalne lugemine ja arutelu klassis: ÜRO ja NATO roll konfliktide lahendamisel Balkanil. Inimsusevastased kuriteod	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine	Ühiskonnaõpetus: rahvusvahelised organisatsioonid, Eesti ÜRO, ELi ja NATO liikmena, plaanimajandus, segamajandus, turumajandus, inimõigused Geograafia: Euroopa riigid, Balkani poolsaar, Euroopa Liit, NATO, ÜRO Eesti keel: õigekiri	Materjalid õpetaja valiku põhjal
21. sajandi algus	66.	USA roll ÜROs ja NATOs, 11. september 2001, Bush ja Osama bin Laden, terrorism, globaalprobleemid	Õpilane seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>Euroopa Liit, NATO</i> .	Iseseisev töö klassis. PowerPointi ettekanded globaalprobleemidest. Valikus näiteks rahvastiku plahvatuslik kasv, tootlus kriis, haigused, tuumasõjaohu, keskkonna saastumine, rahvusvaheline kuritegevus.	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööskuse	Keemia: kliima soojenemine, osoon, süsihappegaas, vääveldioksiid, vääveltrioksiid, happelihmad Ühiskonnaõpetus: globaalprobleemid, küberterrorism, maailma kaart Eesti keel: õigekiri,	PowerPointi ettekannete esitamiseks vajaminev tehnika

				Ettekanded valmivad rühmatööna.	väärtustamine Tehnoloogia ja innovatsioon: teaduse arengu mõju inimeste elusviisile, tehnoloogilise arengu positiivsed ja negatiivsed mõjud	viitamine allikatele Arvutiõpetus: PowerPointi ettekanded	
Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel						Pädevused Õpilane: 1) mõistab tehnoloogiliste komponentide osa ühiskonna arengus ning oskab rakendada teavet õppetöös; 2) mõistab seoseid tänapäeva ja varem toimunu vahel.	Ajalookaardid, kontuurkaardid; tekstid, allikmaterjalid (illuustratsioonid, skeemid, diagrammid), temaatiline lisakirjandus; IKT-põhine õppematerjal; filmid ja filmikatked
Kultuur 20. sajandi teisel poolel	67.	Kahepooluseline kultuurimaailm, massikultuur ja muutused ühiskonnahoiakutes; kultuur ja eluolu 1990. aastail	Õpilane iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil.	1. Iseseisev töö. Õpilaste PowerPointi ettekanded klassis. Ettekanded valmivad rühmatööna. 2. Suuline arutelu: tehnika roll	Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine	Kunstiõpetus: filmikunst, massikultuur, elitaarkultuur Eesti keel ja kirjandus: Aleksandr Solženitsõn	Materjalid õpetaja valiku põhjal

				massikultuuri arengus	Kultuuriline identiteet: sallivuse ja võrdõiguslikkuse väärtustamine	Füüsika, keemia: Nobeli preemia, aatomiuuringud Bioloogia: DNA, geenitehnoloogia Sport: olümpiamängud, paraolümpia Muusika: <i>rock'n'roll</i> , The Beatles, ABBA	
Teaduse ja tehnika areng	68.	Teaduse areng	Õpilane iseloomustab teaduse arengut 20. sajandi lõpul.	1. Teaduskeskuses või muuseumis käimine. Õpetaja valmistab teemakohase ning õpitulemusest lähtuva töölehe. Tuumavastane liikumine – ühiskondliku liikumise põhjused ning arutelu 2. Iseseisev töö. Arvamustelg – õpilaste seisukoht tuumaenergia kohta	Keskond ja jätkusuutlik areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: sotsiaalse aktiivsuse olulisus ja koostööoskuse väärtustamine Elukestev õpe: elukutsevalik	Füüsika: päikesesüsteem, Mars, aatomielektrijaam Bioloogia: kloonimine, Dolly Ühiskonnaõpetus: kultuuri mõiste Eesti keel: korrektse eesti keele kasutamine	1. Materjal õpetaja valiku põhjal 2. 20. sajandi teadlased: https://www.youtube.com/watch?v=zYLMYtqO4PU 3. 20. sajandi leiutised: https://www.youtube.com/watch?v=akHXM-yYX_Y
Igapäevaelu. Õpitu kordamine	69.	Muutused olmes. Mood: pikad juuksed	Õpilane iseloomustab kultuuri ja eluolu 20.	Tund arvutiõpetuse klassiruumis.	Keskond ja jätkusuutlik	Kunstiõpetus: mööblidisain,	1. Materjal õpetaja valiku põhjal

		poistel, lühikesed seelikud tüdrukutel, muutuv ühiskond	sajandil.	Teemakohane infootsing Internetist. Õpetaja valmistab enne töölehe.	areng: inimtegevuse vastastikuse seotuse mõistmine Kultuuriline identiteet: sallivuse ja võrdõiguslikkuse väärtustamine Väärtused ja kõlblus: iluideaali muutumine, esteetika	tänavakultuur, filmikunst Füüsika: mikrolaineahi, CD Ühiskonnaõpetus: globaalprobleemid	2. Globaalprobleemide illustreerimiseks: https://www.youtube.com/watch?v=dAL9Xvrg3hl
Kokkuvõtte õpitust	70.		Õpilane kasutab õpitut rühmatöös.	Rühmatöö. Maailm 20. sajandi teisel poolel, nt plakat		Eesti keel: korrektse eesti keele kasutamine Kunstiõpetus: plakati valmistamine	

Lisamaterjal

Euroopa ja Baltimaad 20. sajandil: http://opetaja.edu.ee/euroopa_ja_baltimaad/html/C1/p_index.html

Pariisi rahukonverents: <http://uuseesti.ee/9739>

Rahvaste Liidu karikatuurid: <http://chsworldhistory.webs.com/standard106.htm>

http://en.wikipedia.org/wiki/File:The_Gap_in_the_Bridge.gif

<http://www.gutenberg.org/files/16619/16619-h/images/070.png>

<http://cclayton1.edublogs.org/files/2011/11/wilson-and-dove2-o9qtux.png>

Franco: http://sitemaker.umich.edu/fascistpersonalitycult/francisco_franco

Suur depressioon: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Lange-MigrantMother02.jpg>

<http://lancasteronline.com/blogs/flashbacklancaster/2008/10/29/crash-of-1929/>
http://media.cleveland.com/pdq_impact/photo/stock-market-crash-1929jpg-65aa586f4a99f051.jpg
Roosevelt: http://en.wikipedia.org/wiki/File:FDR_in_1933.jpg
Ford T: http://en.wikipedia.org/wiki/Ford_Model_T
Al Capone: http://theloveforhistory.wordpress.com/people/al-capone/al_capone-2/
Mussolini: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Mussolini_biografia.jpg
Hitler: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_183-S33882,_Adolf_Hitler_retouched.jpg
Lenin: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Lenin_CL.jpg
Stalin: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:StalinPortrait.jpg>
Wilhelm II: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_146-2004-0096,_Kaiser_Wilhelm_II..jpg
Saksamaa kaart pärast I maailmasõda: http://en.wikipedia.org/wiki/File:German_losses_after_WWI.svg
http://www.ushmm.org/outreach/en/media_nm.php?MediaId=1620
Versailles' rahuleping: <http://www.historyonthenet.com/WW1/versailles.htm>
SA Saksamaal: http://ww2db.com/images/other_none636.jpg
SS Saksamaal: http://www.waffen-ss.com/images/image_page_720.jpg
Konstantin Päts: http://et.wikipedia.org/wiki/Pilt:Konstantin_P%C3%A4ts.jpg
Jaan Tõnisson: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Jaan_Tonisson1928.jpg
Johan Laidoner: http://et.wikipedia.org/wiki/Pilt:Johan_Laidoner01.jpg
Asutava Kogu avaistung: http://www.histrodamus.ee/?event=Show_event&event_id=4153&layer=250&lang=est#4153
Tartu rahuleping: http://www.hot.ee/vabadussoda/ajalugu_9.html
Soomusrong: <http://vapsid.weebly.com/artur-sirk.html#.UPF9EeTZYS>
Asutava Kogu maareform: http://opetaja.edu.ee/harjumaa_moisad/ajalugu_syndmused_1919.html
Balti Liit: http://www.estonica.org/et/Balti_Liit/
Vapsid: <http://vapsid.weebly.com/eesti-eest-2.html#.UPF-qOTZYS>
Siuru: <http://et.wikipedia.org/wiki/Siuru>
Eesti luule 1918–1940: http://entsyklopeedia.ee/artikkel/eesti_luule_1918%E2%80%931940
Eduard Viiralt „Põrgu“: <http://maaelu.postimees.ee/211104/gfx/8610419e62ea54cdc.jpg>
„Mineviku varjud“: <http://www.efis.ee/et/filmiliigid/film/id/251>
Paul Kogerman: <http://www.lib.ttu.ee/exhs/fuajee.2001/novdets.html>
Isadora Duncan: <http://www.youtube.com/watch?v=Kq2GgIMM060>
Marlene Dietrich: <http://www.youtube.com/watch?v=HaZDiKRT1is>
Tšarlstoni tants: <http://www.youtube.com/watch?v=ZJC21zzkwoE>
Josephine Baker: <http://www.youtube.com/watch?v=MsXyDrf9H00>
Berliini olümpiamängud 1936: <http://www.youtube.com/watch?v=O2sbxuyAHK4>

Charlie Chaplin: <http://www.youtube.com/watch?v=iu-rLA4POkI>
Mickey hiir: <http://www.youtube.com/watch?v=kCZPzHg0h80>
Lumivalgeke: <http://www.youtube.com/watch?v=DtekbLxz8Jk>
Austria anšluss: http://historyonthenet.com/Nazi_Germany/anschluss.htm
Neville Chamberlain: <http://www.youtube.com/watch?v=FO725Hbzfls>
Müncheni konverents: <http://www.dhm.de/ENGLISH/sammlungen/dokumente2/do7835ii.html>
MRP: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:MolotovRibbentropStalin.jpg>
Sudeedimaa: <http://www.osta.ee/en/sudeedimaa-liitmine-reichiga-1938-3723994.html>
Genova konverents: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Genoa_conference_1922.jpg
Hispaania kodusõda: <http://punch.photoshelter.com/image/I0000B9e9W6KPxmM>
Picasso „Guernica“: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:PicassoGuernica.jpg>
Baaside leping: http://et.wikipedia.org/wiki/Eesti_Vabariigi_ja_NSV_Liidu_vaheline_vastastikuse_abistamise_pakt
Saksamaa kallaletung Poolale: <http://www.youtube.com/watch?v=2NBESyRDe3c>
Teise maailmasõja üldine käik Euroopas; sõjateater: <https://www.youtube.com/watch?v=Qzqk7TC4inw>
Baltisakslaste lahkumine Eestist 1939: <http://www.youtube.com/watch?v=DTBx5bKieZs>
Stalingradi lahing: http://www.youtube.com/watch?v=Qd_Wt4N1Sss
Teherani konverents: http://et.wikipedia.org/wiki/Pilt:Teheran_conference-1943.jpg
<http://www.youtube.com/watch?v=HpLPFLtmWm0>
Jalta konverents: <http://et.wikipedia.org/wiki/Pilt:Yalta12.jpg>
<http://www.youtube.com/watch?v=ybnzMnFEWJY>
Potsdami konverents: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Potsdam_conference_1945-6.jpg
<http://www.youtube.com/watch?v=3CYUh16AHik>
Otto Tief: <http://blog.postimees.ee/300904/esileht/146053.php>
<http://blog.postimees.ee/200904/esileht/145040.php>
Soomepoisid: <http://et.wikipedia.org/wiki/Soomepoisid>
Marshalli plaan: <http://history.uno.edu/undergrad/honors.cfm>
http://www.johndclare.net/cold_war8.htm
Trumani doktriin: <http://usdocuments.wikispaces.com/Truman+Doctrine,+1947>
<http://blsciblogs.baruch.cuny.edu/his1005fall2010/2010/11/08/the-truman-doctrine-2/>
Berliini blokaad: http://et.wikipedia.org/wiki/Berliini_blokaad
Berliini müür: <http://www.elu24.ee/10521/saksa-poliitik-nouab-stasit-tagasi/>
Võidurelvastumine: <http://www.dipity.com/KarinM/Kahepooluseline-maailm/>
Korea sõda: <http://moopigwisdom.blogspot.com/2011/06/moopigs-carbon-food-print-north-korea.html>
Kuuba kriis: http://launiusr.files.wordpress.com/2011/07/cuban_missile_crisis_cartoon.gif

Vietnami sõda: <http://fineartamerica.com/featured/vietnam-war-cartoon-1965-granger.html>
Margaret Thatcher: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Margaret_Thatcher.png
Thomas Woodrow Wilson: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Thomas_Woodrow_Wilson,_Harris_%26_Ewing_bw_photo_portrait,_1919.jpg
John F. Kennedy: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:John_F._Kennedy,_White_House_color_photo_portrait.jpg
Harry Truman: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Harry-truman.jpg>
Richard Nixon: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Richard_Nixon.jpg
Ronald Reagan: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Official_Portrait_of_President_Reagan_1981.jpg
Martin Luther King: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Martin_Luther_King_Jr_NYWTS.jpg
Konrad Adenauer: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_B_145_Bild-F078072-0004,_Konrad_Adenauer.jpg
Lavrenti Beria: <http://historicalminutes.blogspot.com/2012/02/lavrenti-berias-reformist-programme.html>
Nikita Hruštšov: http://rooma.postimees.ee/060607/esileht/valisuudised/264677_foto.php#33
Leonid Brežnev: [http://en.wikipedia.org/wiki/File:Leonid_Bre%C5%BE%C4%9Bv_\(Bundesarchiv\).jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Leonid_Bre%C5%BE%C4%9Bv_(Bundesarchiv).jpg)
Mao Zedong: http://et.wikipedia.org/wiki/Pilt:Mao_Zedong_portrait.jpg
Nikolai Karotamm: http://www.kastnaselts.ee/?Ajalugu:Tuntud_inimesed:Nikolai_Karotamm
Johannes Käbin: http://www.estonica.org/et/K%C3%A4bin,_Johannes_Ivan/Johannes_K%C3%A4bin/?max
Karl Vaino: <http://pilt.delfi.ee/picture/7571277/>
Vaino Väljas: http://www.estonica.org/et/V%C3%A4ljas,_Vaino/Vaino_V%C3%A4ljas/?max
Mihhail Gorbatšov: http://et.wikipedia.org/wiki/Pilt:Mikhail_Gorbachev_1987.jpg
Boriss Jeltsin: http://et.wikipedia.org/wiki/Pilt:Boris_Yeltsin_1993.jpg
Balti kett: <http://www.youtube.com/watch?v=UKtdBAJGK9I>
Laulev revolutsioon: http://www.youtube.com/watch?v=kh_niwpn_zQ
Internatsid ründavad Toompead: http://www.youtube.com/watch?v=e_2UmCjN8qI
<http://www.youtube.com/watch?v=uanDTsESg4Y>
Fosforiidisõda: <http://www.ohtuleht.ee/225397>
IME projekt: http://www.estonica.org/et/Isemajandav_Eesti_IME/
Eesti aastal 1988: <http://www.nlib.ee/html/expo/p90/p2/88.html>
Vene armee Eestis 1991: <http://www.youtube.com/watch?v=QileZjFqgQ4>
Karikatuur kolmanda maailma probleemidest: <http://brendansglobalblog.blogspot.com/2009/11/global-economics-today.html>
Euroopa kaardi muutumine sajandite jooksul: <https://www.youtube.com/watch?v=Iha3OS8ShYs>

Lisaks eelnevale võib õpetaja kasutada ka järgmisi materjale:

Mart Laar (2000). Eesti iseseisvus ja selle häving. I osa. Avita
Tõnu Tannberg, Mati Laur, Ülle Tarkainen jt (1998). Uusaeg 8. klassile. Avita (kordavad materjalid)
Chris Cook, John Stevenson (1994). Euroopa ajalugu 1763–1991. Olion

Mati Laur, Agu Pajur, Tõnu Tannberg (1995). Eesti ajalugu. II. Avita
Eesti omariikluse arengust. Dokumentide kogumik (2002). Koostanud Hella Mõttus jt. Tallinn: Integratsiooni Sihtasutuse välisabi projekt „Mitmekultuuriline Eesti“
Kaido Jaanson (1994). Üldajalugu (1938–1991). Koolibri /niisugust raamatut Rahvusraamatukogu andmeil 1994. aastal ei ilmunud???

Hermann Kinder, Werner Hilgemann (2001). Maailma ajalugu esiajast tänapäevani. Avita
Guido Knopp (2001). Hitleri käsilased. Tänapäev
Guido Ilves (1999). Loodusõnnetused, mis vapustasid maailma. Asporal
D. Kindersley (1998). Maailma ajalugu. Varrak /Rahvusraamatukogu nimekirjas ei ole???

Arvo Mägi (1993). Eesti rahva ajaraamat. Koolibri
Arvo Mägi (1992). Euroopa rahvaste ajaraamat. Koolibri
Õie Elango, Ants Ruusmann, Karl Siilivask (1998). Eesti maast ja rahvast maailmasõjast maailmasõjani. Olion